

Mans ķermenis

Emily
Ratajkowski

My Body

Emīlija RatakOvska

Mans ķermenis

ZVAIGZNE ABC

821.111(73)-94
Ra 751

Emily Ratajkowski
MY BODY

Copyright © 2021 by Emily Ratajkowski
Designed by Kelly S. Too
All rights reserved.

No angļu valodas tulkojusi **Sintija Zariņa**

Emīlija Ratakovska
MANS ĶERMENIS

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja *VIJA KILBLOKA*
Projekta vadītāja *Meldra Āboliņa*
Redaktore *Diāna Romanoviča*
Korektore *Jana Boikova, Andžela Berķe*
Vāka dizainu adaptējusi *Ilze Isaka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra iela 6,
Rīga, LV-1010. R-561.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs.
Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Tulkojums latviešu valodā, Sintija Zariņa, 2023
© Izdevums, literārā apdare, mākslinieciskais noformējums,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2023
ISBN 978-9934-31-731-6

Veltījums Slajam

Tu gleznoji kailu sievieti, jo tev patika uz viņu lūkoties. Tu ieliki viņai rokā spoguļi un devi gleznai nosaukumu “Iedomība”, tādējādi morāli nosodot sievieti, kuras kailumu biji attēlojis paša baudas dēļ.

Spoguļa patiesā funkcija bija citāda. Tam bija jāliek sievietei uztvert sevi pirmām kārtām kā apskates objektu.

Džons Bergers “Redzējuma veidi”

SATURS

Ievads	11
Skaistuma mācība	18
<i>Blurred Lines</i>	39
Mans dēls, mana saule	61
<i>Toxic</i>	76
Ko? Halle Berija?	101
K-spa	119
Nelabums	137
Darījumi	158
Atpērkot sevi	177
Pamela	208
Tādi vīrieši kā Tu	229
Atbrīvošanās	253
Pateicības	268
Par autori	271

Ievads

KAD 2020. GADA VASARĀ parādījās Meganas Te Steljenas un Kārdijas Bī plašu popularitāti guvušais singls un mūzikas video *WAP* (akronīms no *Wet-Ass Pussy* – “Mitrā kājstarpe”), tas “uzspridzināja” internetu – 24 stundu laikā to noskatījās 25,5 miljonus reižu. Šī dziesma iekļuva ASV un pasaules mūzikas topu 1. vietā, kļūstot par vēsturē pirmo sievietes kopdarbu, kam tas bija izdevies. Drīz vien internetā uzvirvoja kaismīgas diskusijas par šīs dziesmas teksta un video hiperseksuālajiem aspektiem. Daudzi kultūras dzīves komentētāji slavēja šo dziesmu kā himnu pozitīvai attieksmei pret seksu un apgalvoja, ka, repojot par atklāti seksuālām detaļām un vēlmēm, Kārdija Bī un Megana apliecina savu spēku un īsteno novēlotu lomu maiņu. Citi iebilda, ka dziesma un video femīnismu atsviež simts gadu tālā pagātnē.

Tik nokaitētas diskusijas par sievietes pašpārliecinātību un seksualitāti mūzikas video kontekstā pēdējo

reizi bija izraisījis 2013. gadā saistībā ar dziesmu *Blurred Lines* (“Izplūdušās robežas”), ko kopīgi bija sarakstījuši un izpildīja Robins Tiks, Farels un T.I. Videoklipā piedalījās trīs gandrīz kailas dejojošas sievietes. Es biju viena no tām.

Pateicoties *Blurred Lines*, es divdesmit viena gada vecumā pēkšņi kļuvu slavena. Līdz šim video cenzētā versija, kurā mūsu kailums ir daļēji apslēpts, vietnē *YouTube* ir sasniegusi apmēram 721 miljonu skatījumu, un šis singls kļuva par vienu no vairāk pārdotajiem mūzikas vēsturē. Drīz pēc “necenzētās” versijas parādīšanās, atsaucoties uz pakalpojuma sniedzēja lietošanas noteikumiem, tā no *YouTube* tika izņemta; pēc tam to atjaunoja un tad atkal izņēma, tādējādi tikai palielinot tās pretrunīgo pievilksanas spēku.

Mani un it īpaši mana ķermeņa izmantošanu pēkšņi sāka apspriest un analizēt gan feministisku uzskatu piekritēji, gan pusaudža vecuma zēni visā pasaulē. Kritiķi mūzikas video nosodīja kā “klaju sieviešu nīšanu”, pamatojoties uz to, kā es un abas pārējās modeles tikām attēlotas.

Prese vēlējās uzzināt manu viedokli par video, un es pārsteidzu pasauli, atbildot, ka nekādā ziņā to neuzskatu par antifeministisku. Reportieriem es pateicu, ka, manuprāt, sievietes manu priekšnesumu uzskatīs par iedvesmojošu vai vismaz viņām to vajadzētu tā uztvert. Kad izskanēja manis teiktais par *Blurred Lines*, tā bija ēra, kurā lielu lomu spēlēja

feministu blogi un grāmata “Izpaud sevi”, un lielāko žurnālu vāku virsraksti, piemēram, “Kāpēc sievietes vēl aizvien nevar iegūt pilnīgi visu”, tomēr tas notika, pirms terminu “feministe” sāka lietot ik uz soļa, pirms Bejonse dejoja ar milzīgu neona krāsas uzrakstu “FEMINIST” fonā un pirms “ātrās modes” ražotāji sāka tirgot “FEMINIST” T kreklus. Daudzi bija sašutuši par to, ka kailā meitene no popularitāti ieguvušā mūzikas video uzdrošinās sevi saukt par feministi, turpretī citi, lielākoties jaunas sievietes, manu viedokli atzina par mūsdienīgu. Es teicu, ka jūtos pārliecināta par savu ķermeni un nebaidos atkailināties; un kurš gan varētu apgalvot, ka dejošana kailai man nesniedz pašpārliecību? Vai mēģinājumi norādīt, ko es drīkstu vai nedrīkstu darīt ar savu ķermeni, patiesībā nav vēšanās pret sievieti? Es pasaulei atgādināju, ka feminisma mērķis ir dot izvēles iespējas, tādēļ vajadzētu atteikties no mēģinājumiem mani kontrolēt.

Dažus gadus pēc *Blurred Lines* video es uzrakstīju apcerējumu “Mazā sieviete”. Tas bija par pieaugšanu un kaunināšanu, ko piedzīvoju saistībā ar savu seksualitāti un ķermeņa formu veidošanos. Es apliecināju, ka, pat strādājot par modeli un aktrisi, nekad nebiju piedzīvojusi tādu pazemojumu kā toreiz, kad vidusskolas skolotāja pārplēsa mana krūštura lencīti, lai norātu par to, ka biju ļāvusi tai izslīdēt no sava bezpiedurkņu krekliņa. Pretēji feministu un

antifeministu uzskatiem man nebija iebildumu pret to, ka meitenes pašas sevi seksualizē, toties man bija iebildumi pret kaunināšanu. Kāpēc tieši mums bija jāpielāgojas? Kāpēc jāpiesedzas un jāatvainojas par savu ķermeni? Es biju nogurusi justies vainīga par to, kā sevi parādīju.

Mani uzskati veidojās pusaudzes gados, kuros bija daudz mulsiņošu signālu attiecībā uz manu nobriestošo ķermeni un seksualitāti. Kad man bija trīspadsmit gadi un mēs ar vecākiem gatavojāmies doties uz kādu smalku restorānu, mani samulsināja tēta klusām izteiktais lūgums “vismaz šovakar tā neģērbties”. Es palūkojos lejup uz savu rozā mežģīņu krekliņu un krūšturi ar polsteriem, ko biju uzvilkusī. Mamma vienmēr bija teikusi, ka man jāpriecājas par savu izskatu, un tieši šis apģērba salikums piesaistīja atzinības pilnus skatienus gan no pieaugušiem vīriešiem uz ielas, gan no vienaudžiem skolā. Pēkšņi mani bija samulsinājis tas, kas bija arī mans lepnuma avots.

Es īsti neizpratu arī to brīdi, kad mana gandrīz divdesmit gadus vecākā māsīca aizsusies ieskrēja dzīvojamā istabā, kur uz dažām minūtēm bija atstājusi mani divatā ar savu draugu. Es nesapratu, no kā viņa baidās, lai gan instinktīvi zināju, ko nozīmē viņas drauga ķermeņa valoda – tas, kā viņš atgāzās dīvānā, kā viņa gurni izvirzījās uz priekšu un mute pavērās šķībā, pavedinošā smaidā. Es vēl biju bērns,

taču kaut kādā veidā jau biju kļuvusi par ekspertu vīriešu iekāres pamanišanā pat tad, ja pilnībā neizpratu notiekošā nozīmi. Vai tas bija kaut kas labs? Kaut kas tāds, no kā jābaidās? Vai varbūt jākaunas? Šķita, ka viss kopā.

Apcerējuma "Mazās sievietes" nobeigumā es aprakstu sarunu ar zīmēšanas skolotāju pēc pirmā mākslas skolas mācību gada. Kad parādīju viņam savu ar ogli uzzīmēto aktu, viņš ierosināja: "Kāpēc gan neuzgleznot sievieti ar tik tievu vidukli, ka viņa nokrīt zemē un nevar vairs piecelties?" Viņš man ieteica: "Vai nu iekļaujies skaistuma standarta stereotipu izpratnē, vai arī parādi, kā tie tiek apspiesti." Es negribēju ticēt, ka noteikumi ir tik strikti, ka tās ir manas vienīgās izvēles iespējas.

Lielāko daļu dzīves esmu sevi uzskatījusi par saprātīgu un uzņēmīgu cilvēku. Es aptvēru, ka man ir kapitāls, ko varu piedāvāt un ko pasaule novērtē, un lepojos par to, ka izveidoju savu dzīvi un karjeru, kā pamatu izmantojot ķermeni. Visas sievietes kaut kādā mērā tiek uztvertas kā rotaļlietas un iekāres objekti, tādēļ izdomāju, ka tikpat labi es varētu spēlēt pati pēc saviem noteikumiem. Es biju pārliecināta, ka spējai šādi rīkoties piemīt spēks.

Tagad, lasot šo apcerējumu un intervijas, ko sniežu tajā dzīves posmā, es izjūtu maigumu pret sevi, kāda biju tolaik. Pašlaik mana piesardzība un nepaķļaušanās ir acīm redzama. Es ticēju tam, ko tolaik

rakstīju un sludināju, taču man pietrūka dzīves pieredzes, lai spētu saskatīt daudz sarežģītāku kopainu.

Savas seksualitātes pārvēršana kapitālā man pilnīgi noteikti un nenoliedzami atmaksājās. Es kļuvu atpazīstama visā pasaulē, ieguvu miljoniem lielu skatītāju loku un, pateicoties reklāmām un modes kampaņām, esmu nopelnījusi daudz vairāk naudas, nekā mani vecāki (angļu valodas profesore un gleznošanas pasniedzējs) bija sapņojuši nopelnīt visā savas dzīves laikā. Es izveidoju platformu, ievietoju internetā savas fotogrāfijas, arī sava ķermeņa fotogrāfijas, padarot to atpazīstamu tāpat kā vēlāk savu vārdu, un, pateicoties tam, vismaz daļēji, es guvu iespēju izdot šo grāmatu.

Tomēr citādā, ne tik redzamā veidā es jutos izmantota un ierobežota, tāpēc ka pasaule mani uztvēra kā tā saukto seksa simbolu. Savu ķermeni es biju pārvērtusi kapitālā šajā heteroseksuālajā, kapitālistiskajā un patriarhālajā pasaulē, kurā skaistums un seksuālā pievilcība tiek vērtēta tikai un vienīgi caur vīrieša apmierinātības pilnā skatiena prizmu. Ja man ir izdevies iegūt jēl kādu ietekmi un statusu, tad tikai tādēļ, ka patiku vīriešiem. Sabiedriskais stāvoklis ļāva man iegūt bagātību un ietekmi un dāvāja zināmu neatkarību, taču tas nebija devis īstu pārliecību. To es esmu ieguvusi tikai tagad, kad uzrakstīju šos apcerējumus un atklāti izstāstīju par savām atziņām un piedzīvoto.

Šajā grāmatā ir aprakstītas manas pārdomas un daudzi notikumi, par kuriem nevēlējos – vai varbūt nespēju? – runāt iepriekš. Es biju iemācījusies neņemt pie sirds pārdzīvojumus, kas bija sāpīgi vai neatbilda tam priekšstatam, kuram gribēju ticēt: esmu uzskatāms piemērs tam, ka sieviete spēj pašapliecināties, padarot par kapitālu savu tēlu un ķermeni.

Iepazīstot daudz niansētāku realitāti, man nācās rūgti vilties – tā bija nežēlīga un postoša manai personībai un stāstam, kam tik izmisīgi biju pieķērusies. Es biju spiesta uzzināt dažas nepatīkamas patiesības par to, kas man šķiet svarīgs, kas ir mīlestība un kas mani padara īpašu, un noskaidrot, kādas ir manas patiesās attiecības ar savu ķermeni.

Es vēl aizvien cīnos, cenšoties definēt savu attieksmi pret seksualitāti un varu. Šīs grāmatas mērķis ir nevis nonākt pie atbildēm, bet gan patiesi izprast jautājumus, pie kuriem visu laiku nākas atgriezties. Mans mērķis ir izpētīt dažādos spoguļus, kuros esmu sevi redzējusi: vīriešu acīs, citās sievietēs, ar kurām sevi salīdzinu, un neskaitāmajās fotogrāfijās, kurās esmu redzama. Šie apcerējumi hronoloģiski ataino dziļi personīgu pieredzi un tai sekojošo apziņas atmodu, kas noteica, kāda biju divdesmit gadu vecumā un kas mainīja manus uzskatus un pārliecību.